

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τό ἑσπέρας τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, 4^{ης} / 17^{ης} Ἀπριλίου 2020, περί τήν 9^η μ.μ. θερινήν ὥραν, ἤρχισεν ἡ σεμνή, κατανυκτική, οὐχ ἥττον καί μεγαλοπρεπῆς τελετή τοῦ Ἐπιταφίου ὑπό τοῦ Πατριαρχείου εἰς τόν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως. Κατά τήν τελετήν ταύτην ἡ Ἐκκλησία ποιεῖται μνηΐαν τῆς μετά τήν σταύρωσιν θεωσώμου ταφῆς καί καθόδου εἰς ἄδην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔνθα ἐκήρυξεν τοῖς κεκοιμημένων αὐτό τοῦτο τό μήνυμα τῆς σωτηρίας καί ἀπαλλαγῆς αὐτῶν τοῦ σκότους καί τῶν βασάνων τοῦ ἄδου λέγων: «εἰσάγεσθε πάλιν εἰς τόν Παράδεισον». Ἡ τελετή αὕτη, οὕσα οὐσιαστικῶς Ὁρθρος τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, διέλαβε τόν Ἐξάψαλμον, τόν Κανόνα «Κύματι θαλάσσης τόν κρύψαντα πάλαι διώκτην τύραννον», τήν λιτανεύσιν ἀνά τά προσκυνήματα «Μή μου ἄπτου», τῶν Κλαπῶν, τοῦ Ἁγίου Λογγίνου, τοῦ «Διμερίσαντο τά ἱμάτιά μου», τοῦ «Ἀκανθίνου στεφάνου», τῆς Εὐρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τοῦ Ἀδάμ καί τήν ἄνοδον εἰς τόν Φρικτόν Γολγοθᾶν.

Ἐνταῦθα μετά τήν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου καί τήν προσκύνησιν, οἱ Ἀρχιερεῖς ἦσαν τό εἰλητόν τοῦ Ἐπιταφίου ἀπό τῆς Ἁγίας Τραπέζης τοῦ Γολγοθᾶ καί κατελθόντες ἐτοποθέτησαν αὐτό εἰς τήν Ἁγίαν Ἀποκαθήλωσιν καί ἀνεγνώσθη τό Εὐαγγέλιον: «τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀριμαθαίας...».

Ἦκολούθησεν ἡ λιτανεία τρίς περίξ τοῦ Παναγίου Τάφου καί ἡ τοποθέτησις τοῦ εἰλητοῦ ἐπὶ τῆς πλακός τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ἦκολούθησαν αἱ τρεῖς Στάσεις τῶν Ἐγκωμίων τοῦ Ἐπιταφίου: α. «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ», β. «Ἄξιόν ἐστιν, μεγαλύνειν Σε τόν ζωοδότην», γ. «Αἱ γενεαὶ πᾶσαι» καί ἡ λοιπὴ Ἀκολουθία, Εὐλογητάρια, Αἵνοι, Δοξολογία καί τό κήρυγμα τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνης κ. Ἀριστάρχου ἔχον ὥς ἔπεται:

“Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Ἐκλαμπρότατε κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Σεβαστοὶ Πατέρες,

Εὐλαβεῖς προσκυνηταί,

Σήμερον, ἑσπέρας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Παρασκευῆς, ἡ Ἐκκλησία βιώνει τό γεγονός τῆς σταυρώσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ καί Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου.- «Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τήν γῆν κρεμάσας -ἡλοῖς προσηλώθη ὁ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας»-, ἐπιφώσκοντος δέ τοῦ Ἁγίου καί Μεγάλου Σαββάτου ἡ Ἐκκλησία βιώνει καί τό γεγονός τῆς θεωσώμου ταφῆς Αὐτοῦ- «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ κατετέθης Χριστέ καί ἀγγέλων στρατιαί ἐξεπλήττοντο -καθελὼν τοῦ ξύλου ὁ Ἀριμαθαίας ἐν τάφῳ σε κηδεύει».

Ἡ Ἐκκλησία βιώνει τά δύο ταῦτα γεγονότα σήμερον ἀντιλοῦσα ἐξ

αὐτοπτῶν μαρτύρων ἐν Γραφαῖς Ἀγίαις, συσταυρουμένη τῷ Σταυρωθέντι δι' αὐτήν καί συνθαπτομένη μετ' Αὐτοῦ, κηδευομένου ὡς θνητοῦ καί κατερχομένου εἰς τόν Ἄϊδην.

Ἐπιτελοῦσα ταῦτα ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ ἦτο ἐλευθέρα ἐκλογή καί ἀπόφασις τῶν σταυρωτῶν Αὐτοῦ, προγινωσκομένη, οὐχί δέ προωρισμένη ὑπό τοῦ Θεοῦ. Εἰς τό πρόσωπον Αὐτοῦ οἱ σταυρωταί δέν ἠδυνήθησαν νά ἀνεχθοῦν ὅτι εἶναι ὁ ἐπὶ τῆς γῆς κατελθών Ἐνανθρωπήσας Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, διό καί εἰς θάνατον κατεδίκασαν Αὐτόν. Ἡ Ἐκκλησία δέεται ὑπέρ ἀφέσεως αὐτῶν ὡς καί Ἐκεῖνος ἐζήτησε ἀπό τοῦ σταυροῦ «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι (Λουκ. 23, 34). Τόν θάνατον τοῦτον ἠδύνατο ὁ Ἰησοῦς νά ἀποφύγῃ εἴτε ὡς ἄνθρωπος εἴτε ἐν τῇ θεϊκῇ δυνάμει Αὐτοῦ, προσῆλθεν ὁμως ἐκουσίως εἰς αὐτόν. Προδοθεὶς, συλληφθεὶς καί χλευασθεὶς, «ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καί ὡς ἀμνός ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφρωνος». Ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος τῶν ἑθνῶν, «ἐν ᾧ ὑπέρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καί τολμᾷ ἀποθανεῖν, Χριστός ὑπέρ ἡμῶν ἀπέθανε, ἡμῶν ἀσθενῶν, ἁμαρτωλῶν καί ἀσεβῶν ὄντων» (Ρωμ. 5, 6-8). Διὰ τῆς ταπεινώσεως καί τῆς κενώσεως τοῦ σταυροῦ ὁ Χριστός ἐνίκησε τὰς ἐναντίας δυνάμεις καί τόν θάνατον. Ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι διὰ τήν Ἐκκλησίαν ἡ ἀπαρχή τῆς ὑπάρξεως, ζωῆς καί τῆς ἀναστάσεως αὐτῆς. Διὰ τοῦτο καί αὐτή ψάλλει «τόν σταυρόν Σου προσκυνοῦμεν Δέσποτα καί τήν ἀγίαν Σου ἀνάστασιν ὑμνοῦμεν καί δοξάζομεν». Διὰ τοῦτο καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέγει «πάντων θαυμαστότερον ὧν ἐποίησεν ὁ Χριστός ὁ τίμιος σταυρός Αὐτοῦ... καί ἀληθῶς τό τίμιον καί σεβάσμιον ξύλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Χριστός προσενήνοχεν ἑαυτόν θυσίαν ὑπέρ ἡμῶν, ὡς ἀγιασθέν τῇ ἀφῇ τοῦ ἀγίου σώματος καί αἵματος, προσκυνητέον, τούς ἡλούς, τήν λόγχην, τὰ ἐνδύματα, τὰ ἱερά σκηνώματα, ἅτινά εἰσι ἡ φάτνη, τό σπήλαιον, ὁ Γολγοθᾶς, ὁ σωτήριος, ὁ ζωοποιός τάφος, ἡ Σιών τῶν Ἐκκλησιῶν ἡ ἀκρόπολις καί τὰ ὅμοια, ὡς φησὶν ὁ Θεοπάτωρ Δαβίδ, εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ, προσκυνήσωμεν εἰς τόν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ». (Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ, Ἑκδοσις Ὁρθοδόξου πίστεως, πγ').

Οἱ πόδες Αὐτοῦ ἔστησαν εἰς τόν τόπον τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ. Ἐν αὐτῷ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου ὁ Θεός ἐν τῇ σοφίᾳ Αὐτοῦ «εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς». Ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ ἤνωσεν Ἰουδαίους καί Ἑλλήνας εἰς ἓν σῶμα, εἰς ἓνα λαόν, τήν Ἐκκλησίαν. Ἐκάλεσε καί ἡμᾶς τὰ ἔθνη, τὰ μή γινώσκοντα Θεόν, τὰ μακράν Αὐτοῦ, εἰς τό μήνυμα τῆς συνδιαλλαγῆς Αὐτοῦ καί ἡμεῖς τὰ ἔθνη, ἀποδεχθέντα τοῦτο, ἐγενόμεθα οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, «συγκληρονόμα καί σύσσωμα καί συμμετοχα τῆς Διαθήκης Αὐτοῦ, τῆς ἐπαγγελίας Αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου». (Ἐφεσ. 3-6). Ὁ Θεός ἐνεκέντρισεν ἡμᾶς εἰς τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνσωματωθέντες εἰς τήν Ἐκκλησίαν ἐδιδάχθημεν νά ζῶμεν ἐπὶ γῆς μετὰ τῶν συνανθρώπων ἡμῶν ἐν συνδιαλλαγῇ, δικαιοσύνῃ, εἰρήνῃ καί ἀγάπῃ ἔτι καί πρὸς τούς ἐχθρούς ἡμῶν, ἐνθυμούμενοι ὅτι «τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει». (Φιλιπ. 3, 20).

Ἡ ἀγάπη ὁμως τοῦ Θεοῦ διὰ τόν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ὡς λέγει ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος οὔτε «τοῦ ἰδίου νιοῦ οὐκ ἐφείσατο ἀλλ' ὑπέρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχί καί σύν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; (Ρωμ. 8-32), συνέκλεισεν εἰς τήν οἰκονομίαν τῆς σωτηρίας διὰ τοῦ σταυροῦ ὅχι μόνον ἡμᾶς τούς ζῶντας ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τούς ὁποίους ὑπέδειξεν ὁδούς εἰς σωτηρίαν, ἀλλά καί τούς τεθνεῶτας καί δεσμώτας τοῦ Ἄδου καί κειμένους εἰς τό σκότος καί τήν σκιάν τοῦ θανάτου καί ἀναμένοντας τήν ἀπολύτρωσιν. Διὰ τοῦ σταυροῦ ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ κατήλθεν εἰς τόν Ἄϊδην ὡς καί νεκρῶν καί ζώντων τήν ἐξουσίαν ἔχων καί

ἀνεζήτησε εἰς τὰ σκότη αὐτοῦ ὡς ἀνεζήτησε καί εἰς τήν γῆν τό ἀπολωλός πρόβατον, τόν πεπτωκότα ἄνθρωπον, τόν Ἀδάμ καί τούς ἀπογόνους αὐτοῦ καί ἐν τῇ ἀστραπῇ τῆς θεότητος Αὐτοῦ ἀνέσυρε λέγων «εἰσάγεσθε πάλιν εἰς τόν Παράδεισον». Πρῶτος πολίτης αὐτοῦ κατέστη ἤδη ἀπό τοῦ σταυροῦ ὁ ληστής, χρησιμοποιοῦντας ὡς κλεῖδα τήν μετάνοιαν. «Μνήσθητι μου Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου». Ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός «κάτεισιν εἰς τόν ἄδην ψυχὴ τεθνευμένη τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ὥσπερ τοῖς ἐν γῇ ἀνέτειλε ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, οὕτω καί τοῖς ὑπὸ γῆν ἐν σκότει καί σκιᾷ θανάτου καθημένοις ἐπιλάβῃ τό φῶς... καί τούς ἀπ' αἰῶνος λύσας πεπεδημένους αὐτοῖς ἐκ νεκρῶν ἀπεφοίτησε ὁδοποιήσας ἡμῖν τήν ἀνάστασιν» (Ἐκδ. Ὁρθοδ. Πίστεως ογ').

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σιών, «ἡ δεξαμένη πρώτη ἄφεσιν ἁμαρτιῶν διὰ τῆς ἀναστάσεως», καυχᾶται διὰ Χριστόν καί δὴ ἐσταυρωμένον καί ὑμνεῖ Αὐτόν σήμερον ἐξοδίοις ἐπιταφίοις ἄσμασι ὑπνώττοντα σαρκί εἰς τήν κατανυκτικὴν καί σεμνὴν τελετὴν ταύτην, προεξάρχοντος τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Θεοφίλου καί δέεται Αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κενοῦ καί ὀλβίου μνημείου, ὅπως ἐπίδῃ ἐπὶ τήν ἄμπελον τοῦ ποιμνίου αὐτῆς ὅπουδῆποτε γῆς καί καταρτίσῃ αὐτήν καί καταστήσῃ μέτοχον τῆς δόξης τῆς ἀναστάσεως καί ὅπως μὴ ἐπιλάβῃται τῶν δοκιμαζομένων ἐκ τῆς θανατηφόρου νόσου τοῦ λοιμικοῦ ἰοῦ ἐπιτοπίως καί παγκοσμίως, ἀλλὰ τῇ θεραπευτικῇ καί ἱαματικῇ Αὐτοῦ δυνάμει καί εὐσπλαγχνίᾳ ἐξαγάγῃ αὐτούς εἰς ἀναψυχὴν, ὑγιείαν, εὐζωίαν καί εὐημερίαν καί ἐπίδῃ καί ἐπὶ τούς χριστιανούς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καί ὅλους τούς κατοίκους τῆς Ἀγίας Γῆς καί εὐχεται εἰς πάντας χαρμόσυνον, εὐφρόσυνον καί καλὴν Ἀνάστασιν”.

Τῆς τελετῆς προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ ὁ Πατὴρ ἡμῶν καί Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συνιερουργούντων Αὐτῷ τῶν Ἀρχιερέων Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καπιτωλιάδος κ. Ἡσυχίου, Σεβασμιωτάτων Ἀρχιεπισκόπων Λύδης κ. Δημητρίου καί Μαδάβων κ. Ἀριστοβούλου καί τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλενουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Ἀγιοταφίτων τοῦ Πατριαρχείου, ἐν οἷς ὁ Δραγουμανεύων Ἀρχιμανδρίτης Ματθαῖος, ὁ Τελετάρχης Ἀρχιμανδρίτης Βαρθολομαῖος, ὁ Γέρων Καμαράσης Ἀρχιμανδρίτης Νεκτᾶριος καί οἱ διάκονοι, ἐλάχιστοι τόν ἀριθμόν καί ψάλλοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Μαδάβων κ. Ἀριστοβούλου καί τοῦ Ἱεροδιακόνου Συμεῶν εἰς τόν ἐξώστην καί ἄνευ προσκυνητῶν, λόγῳ τῶν προφυλακτικῶν μέτρων τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καί τῆς Ἀστυνομίας τοῦ Ἰσραήλ ἔναντι τοῦ θανατηφόρου ἰοῦ.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας